28 ta' Marzu, 1988

Imħallef: –

Onor. Carmelo Scicluna LL.D.

Dr. Edward Woods LL.D. *noe*

versus

David Jones *et noe*

Preskrizzjoni – Dekadenza – *Hague Rules*

L-atturi fittex għal danni pretiżi min-nuqqasijiet fil-merkanzija. Ġiet eċċepita l-preskrizzjoni għaliex ma ġiex innotifikat fi żmien xahar min-notifika tal-preżentata ta' l-Att.

Il-Qorti rriteniet illi l-ħtieġa li l-att ġudizzjarju jiġi nnotifikat qabel ma jgħaddi x-xahar miż-żmien stabillit għall-preskrizzjoni sabiex jikser il-preskrizzjoni li tkun miexja mhux applikabbli meta l-azzjoni tkun effettivament ġiet istitwita. Peress illi l-kawża kienet ġiet proposta fit-terminu, il-Qorti ċaħdet l-eċċezzjoni u ordnat it-tkomplija tal-kawża.

Il-Qorti: –

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, fil-kwalità tiegħu hawn fuq imsemmija, wara li ppremetta illi s-soċjetà *Chocolate Products Company Limited* importat ġewwa Malta numru ta' xkejjer *"Hazelnuts"* u *"almonds"* minn Barċellona, Spanja, fuq il-vapur *Vento di Tramontana* li wasal Malta fis-7 ta' Diċembru, 1985; illi meta l-vapur ġie skarikat Malta l-merkanzija ġiet ikkonsenjata lill-importatur instab illi numru ta' xkejjer minn din il-merkanzija kienu mqattgħin, u l-kontenut tagħhom nieqes, u dan in-nuqqas kien relattiv għall-poloz tal-karigu numru 11 u 12 (Dokumenti "A" u "B" annessi maċ-ċitazzjoni); illi għal dan in-nuqqas is-soċjetà *Mediterranean Insurance Brokers Limited,* illum magħrufa bħala *MIB Holding Limited* ħallset fl-interessi ta' l-*"underwriters"* is-somma ta' ħames mija u erbgħin lira u sebgħa u sittin ċenteżmu (Lm540.76ċ), u għalhekk dawn l-*"underwriters"* rappresentati Londra mid-ditta *Hogg*

Robinson and Gardner Mountain Limited, *ġew issurrogati fid*-drittijiet ta' l-importatur; illi l-istess "*underwriters*" appuntaw lid-ditta *Mediterranean Survey Bureau Limited* sabiex taġixxi għalihom bħala "*recovery agents*"; illi d-ditta konvenuta hija responsabbli għan-nuqqas fuq indikat; u billi għalkemm interpellata diversi drabi sabiex tħallas dan l-ammont, id-ditta konvenuta baqgħet ma ħallsitx; talab illi din il-Qorti (1) tiddikjara lill-istess konvenuti responsabbli għan-nuqqasijiet sofferti; u (2) tikkundannahom iħallsu lill-attur *nomine* s-somma ta' Lm540.67ċ, bl-interessi skond il-liġi mit-22 ta' Lulju, 1976, in linea ta' danni sofferti mill-assikurat u li ssurroga d-drittijiet tiegħu kif fuq intqal;

Rat in-nota tal-konvenuti *nomine* li biha qalu, in liena preliminari, illi l-azzjoni attriċi hija preskritta skond l-artikolu *636(a) tal-Kodiċi* tal-Kummerċ, billi (iċ-ċitazzjoni) ma ġietx innotifikata lill-eċċipjent *entro* xahar żmien minn meta skadiet il-preskrizzjoni fis-7 ta' Diċembru, 1986, kif stipulat fl-artikolu 2235(1) tal-Kodiċi Ċivili;

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet tal-kontendenti fuq din l-eċċezzjoni; u

Ikkunsidrat dwar l-istess eċċezzjoni preliminari:

Illi l-artikolu 636(e) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, li fl-Edizzjoni Riveduta ta' l-1984 ta' l-istess kodiċi sar artikolu, 544, jipprovdi li l-azzjoni għall-kunsinna ta' merkanzija taqa' bil-preskrizzjoni wara sena minn dakinhar li jasal il-bastiment. Imbagħad l-artikolu 2235(1) tal-Kodiċi Ċivili, li fl-Edizzjoni Riveduta ta' l-1984 ta' l-istess Kodiċi sar artikolu 2130, jipprovdi li l-preskrizzjoni ma *tinkisirx jekk in-notifika* ta' *l-att ġudizzjarju*

ma ssirx qabel ma jagħlaq xahar mill-aħħar jum taż-żmien li *jkun għall*-preskrizzjoni;

Issa t-teżi tal-konvenuti bbażata fuq *id-disposizzjonijiet* tal-liġi hawn fuq imsemmija, hija, li ġà la darba l-bastiment li fuqu ġiet il-merkanzija in kwistjoni wasal Malta fis-7 ta' Diċembru, 1985, iċ-*ċitazzjoni*, *għalkemm* preżentata fit-terminu utili ta' sena fil-5 ta' Diċembru, 1986, ma kisritx il-preskrizzjoni, billi ġiet innotifikata *lill-konvenuti fid*-9 *ta'* Marzu, 1987, u ċjoè wara li għadda xahar miż-żmien rikjest għall-preskrizzjoni, u ċjoè wara s-7 ta' Jannar, 1987;

It-teżi ta' l-attur hija li l-artikolu invokat mill-konvenuti, jiġifieri l-*artikolu* 544(e) ma japplikax għall-każ in kwistjoni fejn it-talba hija waħda għal danni għal ħsarat u/jew nuqqas ta' oġġetti mill-kontenut tal-merkanzija kkunsinnata lill-assikurat ta' l-attur *nomine;* illi t-terminu invokat mill-konvenuti huwa wieħed ta' dekadenza u mhux ta' preskrizzjoni, u kwindi l-artikolu 2130 tal-Kodiċi Ċivili mhux applikabbli, u *invece una volta t-terminu huwa wieħed ta' dekadenza* l-*azzjoni* ġiet intavolata fiż-żmien utili; u billi hawnhekk *si tratta* ta' trasport marittimu, u kwindi huma aktar rilevanti mill-artikolu 544 tal-Kodiċi tal-Kummerċ, il-"*Hague Rules*" ta' l-1924;

Illi fil-fehma tal-Qorti anki fuq l-ipotesi li t-talba ta' l-attur *nomine* hija kolpita bid-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 544(e) u fuq *l-ipotesi li t-terminu in* kwistjoni huwa wieħed ta' preskrizzjoni u mhux ta' dekadenza, it-teżi tal-konvenuti xorta waħda m'hix sostenibbli, għaliex il-ħtieġa li l-att ġudizzjarju jkun innotifikat qabel ma jgħaddi xahar miż-żmien stabbilit għall-preskrizzjoni sabiex jikser preskrizzjoni li tkun miexja mhux applikabbli *meta* l-azzjoni tkun effettivament ġiet istitwita. Il-

Qorti tagħmel riferenza għar-raġunijiet mogħtija b'mod estensiv fil-kawża fl-ismijiet "Joseph Bonello *vs* Vincent Bonello" deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-22 ta' April, 1983 (mill-istess Imħallef li l-lum qed jippresjedi f'din l-Awla), u segwita fil-kawża fl-ismijiet "John Cassar *vs* Paolina Zahra" deċiża mill-istess Qorti fis-27 ta' Ġunju, 1983 – liema raġunijiet qed jiġu addottati fil-kawża odjerna *mutatis mutandis* billi l-fatti speċe tal-każ huma simili u l-prinċipji legali involuti huma l-istess;

Għalhekk, il-Qorti m'għandhiex għalfejn toqgħod teżamina wkoll l-argumenti ssollevati mill-attur *nomine,* għax dan ikun biss eżerċizzju akkademiku. Mill-banda l-oħra m'hemmx kuntrast li l-kawża ġiet intavolata qabel ma għaddiet sena mill-wasla tal-bastiment, li fuqu kien hemm il-merkanzija ta' l-assikurat ta' l-attur *nomine* f'Malta;

Għal dawn il-motivi:

Tiddeċidi billi tiċħad l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni ssollevata mill-konvenuti *nomine,* u tordna li l-kawża titkompla;

L-ispejjeż jitħallsu mill-konvenut *nomine.*